

POSTANOWIENIE

Dnia 9 sierpnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romuald Dalewski

w sprawie z odwołania J.Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Częstochowie

o prawo do emerytury pomostowej,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych w dniu 9 sierpnia 2023 r.,

skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach

z dnia 24 maja 2022 r., sygn. akt III AUa 2602/20,

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2) zasądza od J.Z. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Częstochowie kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Decyzją z 7 listopada 2019 r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Częstochowie odmówił J. Z. prawa do emerytury pomostowej uznając, że po 31 grudnia 2008 r. nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1924). Zakład przyjął za udowodnione okresy składkowe i nieskładkowe w łącznym wymiarze 29 lat i 4 dni, w tym staż pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 i 33 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U.

z 2018 r., poz. 1270 ze zm.) (ustawy o FUS) w łącznym wymiarze 17 lat, 10 miesięcy i 8 dni.

W odwołaniu od tej decyzji ubezpieczony wnosił o jej zmianę podnosząc, że spełnia wszystkie wymogi do przyznania emerytury pomostowej.

Wyrokiem z 13 października 2020 r., Sąd Okręgowy w Częstochowie oddalił odwołanie.

Sąd ustalił, że J. Z. urodził się [...] 1959 r., posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe w zawodzie tokarza. Legitymuje się okresami składkowymi i nieskładkowymi w łącznym wymiarze 29 lat i 4 dni, w tym stażem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 i 33 ustawy o FUS w łącznym wymiarze 17 lat, 10 miesięcy i 8 dni.

W okresie od 17 września 1979 r. do 18 czerwca 2000 r. ubezpieczony był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w W. w Dziale Pomocy Doraźnej. Wykonywał pracę w charakterze sanitariusza - noszowego w zespole pomocy doraźnej pogotowia ratunkowego (w zespołach wyjazdowych). W ramach tej pracy jeździł karetką na wezwania do pacjentów. W razie potrzeby wykonywał także inne zlecone czynności, nie związane z ratowaniem osób w warunkach pozaszpitalnych. W szczególności uczestniczył w przewozach pacjentów pomiędzy różnymi placówkami medycznymi celem przeprowadzenia badań i konsultacji lekarskich, np. na dializy oraz badania tomograficzne (do Ł., do S.), odwoził pacjentów karetką do ich miejsca zamieszkania po zakończonej hospitalizacji itp.

W okresie od 1 października do 30 listopada 1990 r. ubezpieczony przebywał na urlopie bezpłatnym, zaś od 1 grudnia 1993 r. powierzono mu pracę sanitariusza karetki „R” (reanimacyjnej) w pogotowiu ratunkowym.

Po 31 grudnia 2008r. nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

24 maja 2019 r. ukończył 60-ty rok życia, a 17 czerwca 2019 r. złożył wniosek o emeryturę pomostową.

Sąd Okręgowy podkreślił, że niewątpliwie ubezpieczony pracę odpowiadającą pracy ratownika medycznego w zespołach ratownictwa

medycznego wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy od 1 grudnia 1993 r., kiedy to zatrudniony został jako ratownik w karetce reanimacyjnej. Tego typu karetka bowiem, z uwagi na swoje przeznaczenie, wysyłana była wyłącznie do wypadków wymagających ratowania osoby w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego. Uwzględnienie jednak tego okresu nie da ubezpieczonemu wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, a jedynie 14 lat i 1 miesiąc.

Brak jest zdaniem Sądu pierwszej instancji, podstaw do uwzględnienie pracy J. Z. jako sanitariusza przed 1 grudnia 1993 r., albowiem w tym okresie wykonywał on również inne świadczenia zdrowotne, nie związane z ratowaniem osób w warunkach pozaszpitalnych. Jak ubezpieczony sam przyznał, w spornym okresie zajmował się także przewożeniem pacjentów na badania, konsultacje, itp. co niewątpliwie nie może zostać zakwalifikowane do prac podejmowanych w celu ratowania życia. Prace te stanowiły część obowiązków ubezpieczonego (np. same wyjazdy na dializy do Ł., S. musiały zajmować całą dniówkę) i trudno uznać, aby praca w charakterze członka zespołu ratownictwa medycznego wykonywana była stale i w pełnym wymiarze. Na taki charakter pracy ubezpieczonego nie wskazuje także były pracodawca, który powołał w tym zakresie rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., a nie poz. 18 z załącznika nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych.

Reasumując, uznał Sąd Okręgowy, że J. Z. nie legitymuje się prawem do emerytury pomostowej ani na podstawie art. 4, ani na podstawie art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych.

Na skutek apelacji odwołującego Sąd Apelacyjny w Katowicach wyrokiem z 24 maja 2022 r., w pkt I oddalił apelację a w pkt II orzekł o kosztach postępowania.

Sąd drugiej instancji podniósł, że Sąd Okręgowy przeprowadził prawidłowe postępowanie dowodowe, a ocena tak zgromadzonego materiału dowodowego nie przekracza granic określonych przepisem art. 233 § 1 k.p.c. Poczynione ustalenia faktyczne znajdują w tym materiale pełne oparcie, zaś wyciągnięte wnioski są w pełni zgodne z obowiązującym stanem prawnym. Sąd Apelacyjny w pełni podziela zarówno poczynione ustalenia faktyczne, jak i wyciągnięte z nich wnioski.

Sąd Apelacyjny podkreślił, że ponieważ J. Z. bezspornie po 31 grudnia 2008r. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach ani o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, mógł się ubiegać o prawo do emerytury pomostowej wyłącznie na podstawie art. 49 ustawy, a zatem musiałby wykazać, że przez co najmniej 15 lat wykonywał prace członków zespołów ratownictwa medycznego, wymienione pod poz. 18 załącznika nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego prawidłowo Sąd Okręgowy ustalił, przytaczając odpowiednie akty prawne, że praca członków zespołów ratownictwa medycznego polega na udzielaniu świadczeń opieki zdrowotnej w warunkach pozaszpitalnych, w celu ratowania osoby w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego. W tym, i tylko w tym kontekście dokonał on zestawienia pracy sanitariusza - noszowego, jaką wykonywał ubezpieczony, z pracą aktualnego członka składu zespołu ratownictwa medycznego, jakim jest ratownik medyczny, bowiem w składzie tego zespołu nie istnieje ani stanowisko sanitariusza, ani noszowego.

Sąd drugiej instancji przypomniał, że w myśl definicji ustawowej, zawartej w art. 3 pkt 8 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym stan nagłego zagrożenia zdrowotnego jest to stan polegający na nagłym lub przewidywanym w krótkim czasie pojawieniu się objawów pogarszania zdrowia, którego bezpośrednim następstwem może być poważne uszkodzenie funkcji organizmu lub uszkodzenie ciała lub utrata życia, wymagający podjęcia natychmiastowych medycznych czynności ratunkowych i leczenia.

Tymczasem po myśli § 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 12 listopada 1964 r. w sprawie organizacji i zadań stacji pogotowia ratunkowego (Dz.U. z 1964 r. Nr 42 poz. 288), uchylonego z dniem 17 lipca 1975 r., do zadań stacji pogotowia ratunkowego należało udzielanie doraźnej pomocy leczniczej osobom, które uległy nieszczęśliwym wypadkom lub nagłym zachorowaniom, a także przewożenie chorych, w razie gdy ze względu na stan zdrowia chorego lub ze względów epidemicznych użycie publicznego środka lokomocji nie było wskazane lub możliwe.

Rozporządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 30 czerwca 1975 r. w sprawie organizacji i zadań zakładów opieki zdrowotnej (Dz.U. z 1975 r. Nr 25 poz. 134) nie wprowadziło w tym zakresie żadnych odmiennych uregulowań.

Podobnie, zgodnie z przepisem § 11 ust. 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 19 maja 1982 r. w sprawie organizacji i zadań zakładów opieki zdrowotnej (Dz.U. z 1982 r. Nr 15 poz. 121), zadaniem wojewódzkiej stacji pogotowia ratunkowego było udzielanie bezzwłocznej pomocy medycznej w miejscu zdarzenia osobom, które uległy wypadkom lub nagle zachorowały, oraz przewozy chorych. Rozporządzenie to zostało uchylone z dniem 15 stycznia 1992 r. Dopiero też wówczas, z mocy ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz.U. z 1991 r. Nr 91 poz. 408), jako pion odrębny od pogotowia ratunkowego powołano transport sanitarny, którego zadaniem był przewóz osób albo materiałów biologicznych i materiałów wykorzystywanych do udzielania świadczeń zdrowotnych, wymagających specjalnych warunków transportu (art. 70a ust. 1 ustawy).

Dlatego zdaniem Sądu Apelacyjnego słusznie ustalił Sąd pierwszej instancji, bazując w tym zakresie także na zeznaniach samego ubezpieczonego, że jako sanitariusz - noszowy w ramach pracy w pogotowiu ratunkowym zajmował się również przewozami osób i to nie tylko, w celu np. przewiezienia na dializy, co można uznać za działania w celu ratowania osoby pozostającej z stanie zagrożenia zdrowotnego, ale także np. na konsultacje medyczne czy też między poszczególnymi placówkami medycznymi, a nawet po prostu do miejsca zamieszkania. Takie działania mieściły się w pełni w zakresie roli pogotowia ratunkowego, wynikającej z cyt. przepisów.

Dlatego w ocenie Sądu Apelacyjnego zasadnie Sąd Okręgowy uznał, że brak jest podstaw do ustalenia, jakoby w okresie do 1 grudnia 1993 r. J. Z. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał czynności, odpowiadające pracy członków zespołów ratownictwa medycznego, których rolą jest udzielanie świadczeń medycznych w celu ratowania osoby w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego. Fakt wykonywania takiej pracy w przypadku ubezpieczonego uznać można dopiero od 1 grudnia 1993 r., tzn. od podjęcia przezeń zatrudnienia w obsadzie karetki reanimacyjnej. Od pierwszej umowy o pracę, poprzez wszystkie

tw. „angaże”, do 22 listopada 1993 r., stanowisko pracy ubezpieczonego było określone jako noszowy, ewentualnie noszowy w Oddziale Pomocy Doraźnej w W. w Zespole Opieki Zdrowotnej w W., taki też jest zapis w legitymacji ubezpieczeniowej. Natomiast 22 listopada 1993 r., została z ubezpieczonym zawarta nowa umowa o pracę - na stanowisku sanitariusza w karetce „R” na czas nieokreślony. I w taki sposób określone jest stanowisko pracy ubezpieczonego we wszystkich kolejnych „angażach”, w dokumencie przyznania nagrody jubileuszowej, kolejnej umowie o pracę, związanej z przekształceniem pracodawcy w 2000 r., aż do rozwiązania stosunku pracy z dniem 18 czerwca 2000 r.

Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wniósł J. Z. Skarżący zaskarżył wyrok w całości i podniósł, że w razie uznania zaistnienia przesłanek określonych w art. 398¹⁶ k.p.c. w zw. art. 415 k.p.c. wnosi o wydanie wyroku co do istoty sprawy przez przyznanie skarżącemu prawa do emerytury pomostowej od września 2019 r. wraz z odsetkami za opóźnienia od daty wymagalności roszczenia oraz ustalenie odpowiedzialności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za nieustalenie istotnej okoliczności niezbędnej do przyznania prawa do emerytury pomostowej oraz zasądzenie na rzecz skarżącego kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Ewentualnie skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania oraz pozostawienie temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego, jak i o odpowiedzialności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za nieustalenie istotnej okoliczności niezbędnej do przyznania prawa do emerytury pomostowej.

W podstawach skargi kasacyjnej skarżący zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 49 pkt 2) i 3) w zw. z art. 4 pkt 1-5 w zw. z art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych Dz.U. Nr 237, poz. 1656 z późn. zm., art. 3 ust. 3 ustawy o emeryturach pomostowych oraz pozycji 18 załącznika nr 2 do tejże ustawy, art. 3 ust. 3 ustawy o emeryturach pomostowych oraz pozycji 18 załącznika nr 2 w zw. z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach i szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r. Nr 8 poz. 43) oraz załączniku w wykazie A dziale XII poz. 4., art. 3 pkt 8 w

zw. z art. 3 pkt 4 w zw. z art. 32 ust. 1 pkt 2 Ustawy z dnia 8 września 2066 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz.U. Nr 191, poz. 1410 z późn. zm.), § 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 12 listopada 1964 r. w sprawie organizacji i zadań stacji pogotowia ratunkowego, § 11 ust. 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 19 maja 1982 r. w sprawie organizacji i zadań opieki zdrowotnej, art. 70a ust. 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej, art. 2, 30, 32 ust. 1 i 2, 67 ust. 1 w zw. z 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483).

Skarżący zarzucił także naruszenie przepisów postępowania (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.), których uchybienie mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, w postaci naruszenia art. 15 zzs 2 ustawy z 2 marca 2020r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (jednolity tekst: Dz.U z 2021 r., poz. 2095).

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powalał się na istotne zagadnienie prawne, potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości oraz na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej.

Skarżący podniósł, że kluczowym zagadnieniem mającym znaczenie w niniejszej sprawie oraz będącym zagadnieniem prawnym występującym na bazie przytoczonych przepisów prawa materialnego, jak również wymagającym wykładni prawnej budzącej poważne wątpliwości i rozbieżność w orzecznictwie są pytania:

1. Czy praca ubezpieczonego na stanowisku noszowy-sanitariusz w zespole doraźnego pogotowia ratunkowego w rozumieniu pracy o szczególnym charakterze w myśl poz. 4 załącznika w wykazie A dziale XII rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach i szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r. Nr 8 poz. 43) w okresie przed wejściem w życie Ustawy o emeryturach pomostowych należy uznać za pracę tożsamą z pracą ratownika medycznego uprawniającą w obecnym stanie prawnym zgodnie z art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych zawartego w pozycji 18 załącznika nr 2 tejże ustawy? Czy zagadnienie powyższe należy interpretować zgodnie z wykładnią historyczną

oraz rozwojem systemu pogotowia ratunkowego, zmian w ustawowych wymogach związanych ze wymogami na stanowisku pracy w charterze obecnie ratownika medycznego?

2. Czy ubezpieczony pracujący w zespole pomocy doraźnej pogotowia ratunkowego (w zespole wyjazdowym) na stanowisku noszowy-sanitariusz oraz powierzanie pracownikowi, w trakcie jego dyżurów również innych czynności związanych z pracą pogotowia ratunkowego, w tym wyjazdów na badania do szpitala, na badania, czy wyjazd do innych zdarzeń stanowią pracę pogotowia ratunkowego w myśl poz. 4 załącznika w wykazie A dziale XII rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach i szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r. Nr 8 poz. 43) tożsama z pracą członków zespołów ratownictwa medycznego w rozumieniu art. 49 pkt 2) i 3) w zw. art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych zawartego w pozycji 18 załącznika nr 2 tej że ustawy?

3. Czy ubezpieczony pracujący w zespole pomocy doraźnej pogotowia ratunkowego (w zespole wyjazdowym) na stanowisku noszowy-sanitariusz podejmując się innych czynności zleconych przez pracodawcę w okresie przed obowiązywaniem dodatkowych wymogów dla pracy na stanowisku ratownik medyczny wykonywał pracę tożsamą z wymogami aktualnie obowiązującej ustawy o ratownictwie medycznym? Czy wobec treści § 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 12 listopada 1964 r. w sprawie organizacji i zadań stacji pogotowia ratunkowego, § 11 ust. 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 19 maja 1982 r. w sprawie organizacji i zadań opieki zdrowotnej, art. 70a ust. 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej oraz wymogów stawianych obecnie ratownikom medycznym zawartym w art. 11 ustawy o Państwowym Ratownictwie Medycznym można zakwalifikować oba zawody jako tożsame na bazie wykładni historycznej związanej z wykonywaniem zawodu najpierw noszowego-sanitariusza, a później ratownika medycznego?

4. Czy odmowa prawa do emerytury pomostowej noszowym, których praca zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach i

szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r. Nr 8 poz. 43) oraz załączniku w wykazie A dziale XII poz. 4 była uznana za pracę o szczególnym charakterze narusza konstytucyjną gwarancję do ochrony praw nabytych?

W odpowiedzi organ rentowy wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania a w sytuacji jej przyjęcia do rozpoznania o jej oddalenie oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia w celu jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia. Nie przysługuje od każdego orzeczenia sądu drugiej instancji, które nie satysfakcjonuje strony skarżącej. Wnosi się ją do Sądu Najwyższego od prawomocnego wyroku poza tokiem instancji. Jej przyjęcie do merytorycznego rozpoznania musi być uzasadnione istotnym interesem publicznym, w szczególności potrzebą dokonania wykładni przepisów, które jeszcze nie doczekały się sądowej interpretacji albo wywołują poważne wątpliwości, rozstrzygnięciem istotnych zagadnień prawnych, zwłaszcza o charakterze precedensowym, dotychczas nierozważanych przez Sąd Najwyższy, wreszcie wyeliminowaniem orzeczeń oczywiście i rażąco wadliwych. Wniesienie skargi kasacyjnej doznaje istotnych ograniczeń, pozwalających Sądowi Najwyższemu na wstępną selekcję spraw, które będą merytorycznie rozpoznane (tzw. przedsąd).

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Wniesiona skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występuje zagadnienie prawne, potrzeba

wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości oraz skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Należy w związku z tym przypomnieć, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że z istotnym zagadnieniem prawnym mamy do czynienia po pierwsze wtedy, gdy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub gdy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie. Po drugie, musi to być zagadnienie dotyczące wykładni przepisów prawa, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, lecz także innych podobnych spraw. Po trzecie, skarżący powinien sformułować problem prawny, określić przepisy prawa, które go konstruują, oraz przedstawić argumenty, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Po czwarte, skarżący powinien przeprowadzić stosowny wywód prawny, zbieżny z uzasadnieniem pytania prawnego, o którym mowa w art. 390 k.p.c., tak by uchwycić istotę i wagę formułowanego problemu.

Dopiero łączne spełnienie tych warunków otwiera drogę do stwierdzenia, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 10 września 2014 r., I CSK 729/13, LEX nr 1532950; z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, LEX nr 1622307; z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571; z 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13, LEX nr 1375467; z 26 stycznia 2012 r., I PK 124/11, LEX nr 1215465; z 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z 19 marca 2012 r., II PK 293/11, LEX nr 1214577; z 24 lutego 2005 r., III PK 6/05, LEX nr 513003).

Z kolei w razie powołania jako przesłanki przedsądu potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie, przepisy mające być przedmiotem wykładni Sądu Najwyższego powinny należeć do katalogu przepisów, których naruszenie przez sąd drugiej instancji zarzucono w ramach podstawy skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 4 września 2002 r., I PKN 682/01, OSNP 2004, nr 12, poz. 211). Rzeczą skarżącego jest zaś wykazanie, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości, ze sprecyzowaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają, nie doczekał się wykładni bądź niejednolita jego wykładnia

wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które to orzecznictwo należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151; z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, LEX nr 315351; z 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231; z 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 2-4, poz. 43 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133). Budzący wątpliwości interpretacyjne przepis musi mieć zastosowanie w sprawie, a jego wykładnia – znaczenie dla jej rozstrzygnięcia. Przedmiotem zainteresowania Sądu Najwyższego jest jednak sam przepis, a nie rozstrzygnięcie konkretnego sporu. Stąd też wątpliwości interpretacyjne powinny być na tyle poważne, aby ich wyjaśnienie nie sprowadzało się do prostej wykładni przepisów i w jej wyniku rozstrzygnięcia sprawy. W tym wyraża się publicznoprawny charakter skargi kasacyjnej. Celem realizowanym w wyniku rozpoznania skargi kasacyjnej jest bowiem ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni przepisów prawa oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój jurysprudencji i prawa pozytywnego, a nie korekta orzeczeń wydawanych przez sądy powszechne (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Odnosząc się do przesłanki oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, należy przypomnieć, że ujęta w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka istnieje wtedy, gdy zasadność podniesionych w niej zarzutów wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanych sądowi drugiej instancji, o charakterze elementarnym (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 6 listopada 2015 r., IV CSK 263/15, LEX nr 1940571). Chodzi zatem o taką sytuację, gdy nie tylko zgłoszony zarzut jest słuszny, lecz także stwierdzona nieprawidłowość jest tego rodzaju, że powoduje jaskrawą wadliwość zaskarżonego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, LEX nr 2057365). Dla stwierdzenia, że w sprawie wystąpiła tak rozumiana przesłanka, skarżący powinien był wskazać konkretne, naruszone przez sąd przepisy, a także powinien był przytoczyć odpowiednie argumenty wyjaśniające, dlaczego te przepisy zostały, jego zdaniem, naruszone w oczywisty sposób (postanowienie Sądu Najwyższego z 29 maja 2018 r., I CSK 42/18, LEX nr 2508120).

Zdaniem Sądu Najwyższego, oceniany w niniejszym postępowaniu wniosek skarżącego o przyjęcie jego skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia wyżej określonych kryteriów. Przede wszystkim należy bowiem zauważyć, że skarżący łączą oczywistą zasadność swojej skargi kasacyjnej z wystąpieniem istotnych zagadnień prawnych oraz potrzebą wykładni przepisów prawnych. Tymczasem, już tylko z samej przedstawionej wyżej istoty ustawowych przesłanek przedsądu, przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c., wynika, że co do zasady nie mogą one występować jednocześnie. Jeżeli bowiem w sprawie rzeczywiście występuje istotne zagadnienie prawne, od którego rozstrzygnięcia zależy wydanie prawidłowego orzeczenia co do istoty sprawy, to z natury rzeczy ewentualny błąd orzeczniczy popełniony przez Sąd drugiej instancji nie może mieć charakteru oczywistego i podstawowego. Skarga kasacyjna nie może być, z kolei, uznana za oczywiście uzasadnioną, jeżeli o występowaniu tej przesłanki miałoby świadczyć naruszenie przepisów prawa, których wykładnia nasuwa tak duże wątpliwości, iż konieczne jest ich wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy w ramach sformułowanego w tej sprawie zagadnienia prawnego (por. pośród wielu postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2011 r., II PK 247/10, LEX nr 1274964).

Natomiast problemy prawne, które formułuje skarżący we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie mogą stanowić istotnych zagadnień prawnych w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.. Same zagadnienia i odpowiedź na te zagadnienia nie wykraczają poza zwykłą wykładnię prawa. Pełnomocnik skarżącego nie skonstruował problemu prawnego o randze istotnego zagadnienia prawnego. Natomiast zwykła wykładnia prawa nie stanowi podstawy przedsądu. Znaczenie ma dopiero kwalifikowana potrzeba wykładni wynikająca z poważnych wątpliwości lub rozbieżności w orzecznictwie sądów – art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Ponadto Istotne zagadnienie prawne nie może być redukowane do samej wykładni prawa, ponieważ ustawodawca wyraźnie odróżnia pierwszą i drugą podstawę przedsądu ze względu na przedmiot zainteresowania i ich funkcje – art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Skarżący myli te dwie przesłanki przedsądu. Nie spełnia się również druga podstawa przedsądu, gdyż zwykła wykładnia prawa nie składa się na drugą podstawę przedsądu (*a contrario* art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.). Znaczenie

ma dopiero kwalifikowana potrzeba wykładni wynikająca z poważnych wątpliwości w wykładni lub rozbieżności w orzecznictwie.

Niezależnie od powyższego należy podnieść, że Sąd Najwyższy w wyroku z 25 października 2016 r., II UK 373/15 (LEX nr 2177086), stwierdził, że osoba ubiegająca się o emeryturę pomostową, która po dniu 31 grudnia 2008 r. nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy pomostowej i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy "szczególnej" według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do tej emerytury jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy można kwalifikować jako pracę w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy pomostowej (też wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 13 marca 2012 r., II UK 164/11, OSNP 2013 nr 5-6, poz. 62; z dnia 22 lipca 2013 r., III UK 106/12, LEX nr 1555688, czy z dnia 4 grudnia 2013 r., II UK 159/13, LEX nr 1405231). Natomiast art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy definiują prace w szczególnych warunkach, których wykaz określa załącznik nr 1 do ustawy oraz prace o szczególnym charakterze, których wykaz określa załącznik nr 2 do ustawy. Przy czym wykaz prac określonych w art. 3 ust. 1 i 3 jest zamknięty i nie podlega uzupełnieniu, co oznacza, że cech pracy "o szczególnym charakterze" lub "w szczególnych warunkach" nie mogą posiadać inne prace, choćby sposób ich wykonywania i ich jakość mogła obniżyć się z wiekiem (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2012 r., II UK 164/11, OSNP 2013 nr 5-6, poz. 62 czy wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z dnia 29 czerwca 2011 r., IV SA/Po 335/11, LEX nr 863891).

Sąd orzekający w przedmiotowej sprawie ustalił, że skarżący nie spełniał warunku z art. 4 pkt 6 ustawy pomostowej, ponieważ po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy. Miał zatem do niego zastosowanie art. 49 ustawy pomostowej. Przepis ten zwalniając ubezpieczonych z konieczności wykonywania po dniu 31 grudnia 2008 r. pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy, jednakże wprowadza w to miejsce wymaganie, aby ubiegający się o rozważane świadczenie spełniał w dniu wejścia w życie ustawy (1 stycznia 2009 r.) warunek posiadania co

najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3. Warunek ten został jasno wyrażony, wynika wprost z literalnego brzmienia art. 49 pkt 3 ustawy i jest zgodny z jej celem. W judykaturze przyjmuje się jednolicie, że nie ma podstaw prawnych do przyznania emerytury pomostowej ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze nie może być kwalifikowany jako okres pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu dziś obowiązujących przepisów (art. 3 ust. 1 ustawy) lub o szczególnym charakterze (art. 3 ust. 3 ustawy) (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 4 września 2012 r., I UK 164/12, OSNP 2013 nr 15-16, poz. 185; z dnia 25 października 2016 r., II UK 373/15, LEX nr 217708 oraz wymienione wyżej wyroki z dnia 13 marca 2012 r., II UK 164/11; z dnia 22 lipca 2013 r., III UK 106/12, LEX nr 1555688, czy z dnia 4 grudnia 2013 r., II UK 159/13). Jedynie ubezpieczonym, którzy po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywali pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy pomostowej (tj. spełniali wymóg z art. 4 pkt 6 ustawy pomostowej, którego skarżący nie spełniał), ustawodawca w art. 4 pkt 2 i 5 ustawy pomostowej przewidział możliwość doliczenia do 15-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych i szczególnym charakterze także okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu zarówno art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy, jak i art. 32 i art. 33 ustawy emerytalnej (zob. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2017 r., I UK 472/16, LEX nr 2428814).

W sprawie zostało ustalone, że skarżący pracował na stanowisku sanitariusza-noszowego w zespole wyjazdowym pomocy doraźnej i po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy pomostowej, wobec czego zastosowanie miał art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych z racji niespełniania przez skarżącego warunku z art. 4 pkt 6 ustawy pomostowej.

Podzielić należy stanowisko Sądu Apelacyjnego, że praca na stanowisku sanitariusz – noszowy w zespole doraźnego pogotowania ratunkowego nie jest tożsama z pracą ratownika medycznego. W orzeczeniu z 10 sierpnia 2022 r., Sąd Najwyższy stwierdził, że za pracowników wykonujących prace o szczególnym charakterze mogą być uznani tylko ci pracownicy ratownictwa medycznego, którzy

wykonują prace członków zespołów ratownictwa medycznego polegające na udzielaniu w warunkach pozaszpitalnych świadczeń opieki zdrowotnej w celu ratowania osób będących w stanie zagrożenia zdrowotnego. Stanowisko to jest co najmniej uprawnione, jeśli zważyć, że w myśl art. 3 ust. 3 ustawy pomostowej za wykonywanie prac w szczególnych warunkach można uznać wykonywanie tylko takich prac, które wymagają szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej i których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się. Prace polegające wyłącznie na transporcie nawet osób chorych takich cech natomiast z całą pewnością nie wymagają (III USK 517/21, LEX nr 3482555).

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał zatem, że strona skarżąca nie zdołała wykazać, że zachodzi potrzeba merytorycznego rozpoznania jej skargi kasacyjnej, co skutkuje odmową jej przyjęcia na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono stosownie do art. 98 k.p.c. oraz § 9 ust. 2 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 265).

[ms]